Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 53 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Det föreslås att beräkningsgrunderna för beräkningen av det belopp av ett statsunderstöd för ett anläggningsprojekt som ska återbetalas ska ändras så att byggnadskostnadsindex slopas från beräkningsgrunderna, samtidigt som det procentuella avdraget för en värdesänkning på grund av anläggningsprojektets ålder preciseras. Det är enligt dessa beräkningsgrunder som man beräknar det belopp som ska återbetalas av ett statsunderstöd som har utbetalats för ett för anläggningsprojekt i sådana situationer där understödet enligt lagen ska återbetalas till staten.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL 1
MOTIVERING 3
1 Nuläge och föreslagna ändringar 3
2 Propositionens konsekvenser 4
3 Detaljmotivering 5
4 Beredningen av propositionen 5
5 Ikraftträdande 6
LAGFÖRSLAG 7
Lag om ändring av 53 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet 7
BILAGA 9
PARALLELLTEXT 9
Lag om ändring av 53 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet 9

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) kan statsbidragsmyndigheten på ansökan av en sådan anordnare av verksamhet som närmare bestäms i idrottslagen (390/2015), museilagen (792/1992), teater- och orkesterlagen (730/1992) och lagen om kommunernas kulturverksamhet (166/2019) bevilja statsunderstöd för anläggningsprojekt. Med anläggningsprojekt avses enligt 36 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet byggande, förvärv eller grundlig reparation av lokaler som utgör en funktionell helhet, eller motsvarande åtgärder som berör sådana lokaler, samt anskaffning av lös egendom i samband med en nämnd åtgärd, om åtgärdens beräknade totalkostnader uppgår till minst det belopp som statsrådet fastställt genom förordning. Tidigare har man också kunnat bevilja statsunderstöd för anläggningsprojekt till exempel för byggnadsprojekt för läroanstalter eller bibliotek och för anskaffning av bokbussar och bokbåtar.

Enligt 53 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet kan det bestämmas att statsunderstödet som har erhållits för ett anläggningsprojekt, multiplicerat med den relativa ändringen i byggnadskostnadsindex efter att byggnaden färdigställts och med avdrag för en skälig värdesänkning på grund av byggnadens ålder och sedvanligt slitage, vilket är en procent per år under tio år från det att byggnaden färdigställdes och därefter två procent per år tills återbetalningsskyldigheten upphör, ska återbetalas till staten. För att man ska bli återbetalningsskyldig krävs därtill att egendomen har överlåtits till någon annan, verksamheten avslutas eller att det syfte för vilket egendomen används varaktigt har ändrats och att egendomen inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsunderstöd. Man har till exempel blivit tvungen att betala tillbaka understöd som beviljats för anläggningsprojekt i situationer där man upptäckt problem med inomhusluften i en byggnad som fungerar som läroanstalt och uppför nya lokaler i stället för den tidigare byggnaden. I vissa fall har man överlåtit byggnader till förmån för någon annan verksamhet så att det nya syftet inte längre svarar mot det tidigare, eller så har byggnadsbeståndet bolagiserats och lokalerna hyrts ut även för annan verksamhet.

På grund av att poängtalen för byggnadskostnadsindex stigit snabbare än förut har det uppstått situationer där index har haft en höjande effekt som varit större än värdesänkningen. Detta har lett till oskäliga situationer, där det belopp som ska betalas tillbaka har ökat så att det överstigit det beviljade understödet.

De nuvarande beräkningsgrunderna kan till exempel leda till följande slutresultat. För ett projekt för reparation av en gymnasiebyggnad beviljades 1 000 000 euro i understöd i januari 2007, och projektet stod klart i juli 2010. Byggnaden har tagits ur bruk i augusti 2019. Ändringen i byggnadskostnadsindex från det projektet stod klart tills byggnaden togs ur bruk är 1,1290. Den skäliga värdesänkningen för nio års tid är nio procent. Därmed är det belopp som ska återbetalas 1 027 415 euro [=1 000 000 € x 1,1290*(100% - 9 %)].

För den lösa egendomens del kan de gällande beräkningsgrunderna för det belopp som ska återbetalas för ett anläggningsprojekt leda till följande slutresultat. I januari 2007 beviljades 100 000 euro i understöd för anskaffning av en bokbuss, och anskaffningen gjordes i juli 2007. Bokbussen har tagits ur bruk i augusti 2019. Indexförändringen från anskaffningen tills bokbussen togs ur bruk är 1,1718. Den skäliga värdesänkningen för 12 år är 14 procent. Därmed är det belopp som ska återbetalas 100 777 euro [=100 000 € x 1,1718*(100% - 14 %)].

På undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde har åren 2005-2019 sammanlagt beviljats ca en miljard euro i understöd för anläggningsprojekt. Av nedanstående tabell framgår

de projekt som för läroanstalters, biblioteks, kulturväsendets och idrottsväsendets del har beviljats understöd.

Understöd som beviljats för anläggningsprojekt 2005-2019:

Beviljning-sår	Allmän-bildande och yrkesläroan-stalter	Bibliotek	Kultur	Idrottsplatser	Idrottsut-bild-ningscen-ter	SAMMANLAGT
	(1000 €)	(1000 €)	(1000 €)	(1000 €)	(1000 €)	(1000 €)
2005	64 000	5 000	2 600	13 677	2 250	**87 527**
2006	58 000	5 000	2 200	14 654	2 568	**82 422**
2007	51 800	4 400	2 500	15 652	2 385	**76 737**
2008	46 000	4 500	2 900	16 500	2 600	**72 500**
2009	102 500	4 500	6 300	25 383	4 250	**142 933**
2010	87 500	5 000	3 700	20 607	2 800	**119 607**
2011	37 000	4 500	7 000	27 329	2 482	**78 311**
2012	28 000	4 500	6 980	28 456	3 200	**71 136**
2013	12 000	4 500	6 650	24 250	2 756	**50 156**
2014	24 600	4 500	6 430	24 000	2 290	**61 820**
2015	-	4 500	5 430	25 330	2 400	**37 660**
2016	-	-	5 430	25 921	2 400	**33 751**
2017	-	-	5 580	43 921	2 500	**52 001**
2018	-	-	5 580	40 800	2 211	**48 591**
2019	-	-	5 580 *	29 854 *	2 440 *	**37 874** *
Samman-lagt	**511 400**	**50 900**	**74 860**	**376 334**	**39 532**	**1 053 026**

* understöd som beviljas 2019

I denna proposition föreslås att beräkningsgrunderna för beräknandet av återbetalningen av statsunderstöd för anläggningsprojekt ändras så att byggnadskostnadsindex slopas i beräkningsgrunderna och att den skäliga värdesänkningen på grund av byggnadernas ålder och sedvanligt slitage ändras till två procent per år, räknat från och med beviljandet av respektive understöd. Därutöver föreslås att värdesänkningen gällande understöd som beviljats för anskaffning av bokbussar eller bokbåtar däremot ska vara fem procent per år.

2 Propositionens konsekvenser

Förslaget innebär att det belopp som kan påföras för återbetalning inte ska överstiga beloppet för det understöd som beviljats. Den föreslagna ändringen skulle i ovan nämnda exempel påverka det belopp som ska återbetalas som följer.

För ett projekt för reparation av en gymnasiebyggnad har i januari 2007 beviljats 1 000 000 euro, och projektet blev klart i juli 2010. Byggnaden togs ur bruk i augusti 2019. Enligt nuvarande praxis är det belopp som ska återbetalas 1 027 415 euro. Enligt den föreslagna ändringen skulle en skälig sänkning av värdet vara 24 procent, dvs. 240 000 euro. Därmed skulle beloppet som ska återbetalas vara 760 000 euro, vilket är 267 415 euro mindre än det belopp som ska återbetalas enligt nuvarande praxis.

I januari 2007 beviljades 100 000 euro i understöd för anskaffning av en bokbuss, och anskaffningen företogs i juli 2007. Bokbussen togs ur bruk i augusti 2019. Enligt den föreslagna ändringen skulle den skäliga sänkningen vara 60 procent av värdet, dvs. 60 000 euro. Därmed skulle det belopp som ska återbetalas vara 40 000 euro, vilket är 60 777 euro lägre än det belopp som ska återbetalas enligt nuvarande praxis.

För den återbetalningsskyldige skulle det belopp som ska återbetalas vara skäligare efter den föreslagna ändringen, eftersom man bättre kunnat beakta den värdesänkning som beror på tidens gång. För statens del skulle ändringen av beräkningsgrunderna för återbetalningar av statsunderstöd inte medföra några stora förändringar med avseende på den helhet som utgörs av ärenden som gäller anläggningsprojekt, eftersom återbetalningar av anläggningsprojekt trots allt hör till undantagen jämfört med de belopp som har beviljats för anläggningsprojekt. De statsbidragsmyndigheter som beslutar om återbetalning är undervisnings- och kulturministeriet och regionförvaltningsverken.

3 Detaljmotivering

53 §. *Återbetalning av statsunderstöd för anläggningsprojekt.* Det föreslås att 53 § *1 mom.* i den gällande lagen delas upp i två moment så att det i paragrafens 1 mom. föreskrivs om fastställande av ett belopp för återbetalning av statsunderstöd och i ett nytt 2 mom. om överlåtande av egendom till någon annan som använder egendomen för ett ändamål som berättigar till statsunderstöd.

I det föreslagna 53 § 1 mom. föreskrivs om hur det statsunderstödsbelopp som återbetalningsskyldigheten gäller ska beräknas så att det inte bestäms enligt byggnadskostnadsindex och det avdrag som görs till följd av en skälig värdesänkning på grund av byggnadens ålder och sedvanligt slitage, utan ändras så att avdraget i stället är två procent per år av ifrågavarande belopp sedan beviljandet av respektive understöd fram till dess återbetalningsskyldigheten upphör. Till paragrafens 1 mom. fogas enligt förslaget dessutom angivandet av en värdesänkning gällande statsunderstöd som beviljats för anskaffning av en bokbuss eller bokbåt, och som är 5 procent per år, räknat från det att understödet beviljats tills återbetalningsskyldigheten utgår. Värdet på bokbussar och bokbåtar sjunker snabbare än värdet på byggnader.

I *2 mom.* föreskrivs enligt förslaget på motsvarande sätt som i den gällande bestämmelsen att ingen återbetalningsskyldighet behöver påföras till följd av en överlåtelse, om egendomen överlåts till någon annan som använder den för sådan verksamhet som berättigar till statsunderstöd. Därtill föreslås att återbetalningsskyldigheten för fler än ett statsunderstöd som beviljats för samma anläggningsprojekt upphör när det har förflutit över 15 år sedan det senaste statsunderstödet beviljades.

Den gällande lagens 53 § 2, 3 och 4 mom. kvarstår enligt förslaget som för närvarande, men blir paragrafens *3, 4 och 5 mom.*

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet. Remissvar om utkastet till proposition har begärts av finansministeriet, regionförvaltningsverken och Kommunförbundet. I regionförvaltningsverkens gemensamma utlåtande ansåg verkens ansvarsområden undervisnings- och kulturväsendet att propositionen var motiverad och understödde ändringen av 53 § på det sätt som föreslagits. Likaså ansåg Kommunförbundet i sitt utlåtande det vara behövligt

och värt att understöda ändringen av beräkningsgrunderna vid återbetalning av statsunderstöd för anläggningsprojekt på föreslaget sätt. Finansministeriet hade inget att anmärka i fråga om de föreslagna lagändringarna, men önskade att motiveringen kompletteras med antalet beslut om återbetalning och den årliga procentuella värdesänkningen. Motiveringen har kompletterats till dessa delar. Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och förvaltning 12.2.2020.

5 Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt. I propositionen föreslås att bestämmelserna i denna lag tillämpas vid beräkningen av de återbetalningar som är anhängiga när denna lag träder ikraft. För den som betalar återbetalningen blir återbetalningsbeloppet i euro skäligare efter ändringen, eftersom värdesänkningen till följd av den tid som förflutit kan beaktas bättre än för närvarande.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 53 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) 53 §, sådan den lyder i lag 1410/2014, som följer:

53 §

Återbetalning av statsunderstöd för anläggningsprojekt

Om egendom som anskaffats med statsunderstöd överlåts till någon annan eller om verksamheten avslutas eller det ändamål för vilket egendomen används varaktigt ändras och egendomen inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsunderstöd, ska statsunderstödet återbetalas till staten, med avdrag för en skälig värdesänkning på grund av egendomens ålder och sedvanligt slitage. Värdesänkningen är två procent per år från det att respektive understöd beviljades fram till dess att återbetalningsskyldigheten upphör. Värdesänkningen är dock fem procent per år, om understödet har beviljats för anskaffning av en bokbuss eller bokbåt.

Om egendomen överlåts till någon annan som använder den för sådan verksamhet som berättigar till statsunderstöd, behöver återbetalningsskyldighet till följd av denna överlåtelse inte påföras, om överlåtaren i samband med överlåtelsen av egendomen förbinder sig att svara för återbetalningsvillkoren även efter överlåtelsen eller om mottagaren förbinder sig till motsvarande återbetalningsvillkor som gäller egendomens överlåtare. Återbetalningsskyldighet påförs inte heller, om det när en i 1 mom. avsedd åtgärd inträffar har förflutit mer än 15 år sedan det sista statsunderstödet för projektet beviljades.

Om sådan egendom för vilken statsunderstöd har erhållits förstörs eller skadas och försäkringsersättning eller någon annan ersättning betalas ut för den, kan det bestämmas att statsunderstödet, beräknat enligt 1 mom., ska återbetalas till staten eller dras av från statsunderstödet för ett nytt anläggningsprojekt. Återbetalningsskyldighet påförs dock inte och avdrag görs inte, om det när skadan inträffar har förflutit mer än 15 år sedan statsunderstödet beviljades.

Beslut om återbetalningsskyldighet och avdrag för ersättningar fattas av den statsbidragsmyndighet som avses i 57 §. Statsunderstödstagaren ska inom sex månader underrätta statsbidragsmyndigheten om sådana förändringar som avses i 1 och 2 mom. Om det framgår att denna underrättelse inte har gjorts inom föreskriven tid, ska ett belopp som motsvarar statsunderstödet, beräknat enligt 1 mom., återbetalas till staten jämte en ränta som bestäms enligt 12 § i räntelagen (633/1982), om inte statsbidragsmyndigheten av särskilda skäl beslutar något annat.

Med avvikelse från vad som har bestämts om återbetalningsvillkoren i överlåtelseavtalen för yrkesläroanstalters fastigheter och lösöre som staten överlåtit utan ersättning och vad som ovan i denna paragraf föreskrivs om återbetalningstiderna när det gäller statsunderstöd för anläggningsprojekt, påförs ingen återbetalningsskyldighet om det har förflutit mer än 30 år från överlåtelsen av fastigheten eller lösöret.

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

På beräkningen av de återbetalningar som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas bestämmelserna i denna lag.

_____

Helsingfors den 19 mars 2020

Statsminister

Sanna Marin

Undervisningsminister Li Andersson

Bilaga
Parallelltext

Lag

om ändring av 53 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) 53 §, sådan den lyder i lag 1410/2014, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
53 §	53 §
Återbetalning av statsunderstöd för anläggningsprojekt	*Återbetalning av statsunderstöd för anläggningsprojekt*
Det kan bestämmas att statsunderstödet som har erhållits för ett anläggningsprojekt, multiplicerat med den relativa ändringen i byggnadskostnadsindex efter att byggnaden färdigställts och med avdrag för en skälig värdesänkning på grund av byggnadens ålder och sedvanligt slitage, vilket är 1 procent per år under tio år från det att byggnaden färdigställdes och därefter 2 procent per år tills återbetalningsskyldigheten upphör, ska återbetalas till staten, om egendomen överlåts till någon annan, verksamheten avslutas eller det syfte för vilket egendomen används varaktigt ändras och egendomen inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsunderstöd. Om egendomen överlåts till någon annan som använder den för sådan verksamhet som berättigar till statsunderstöd, behöver återbetalningsskyldighet till följd av denna överlåtelse inte påföras, om överlåtaren i samband med överlåtelsen av egendomen förbinder sig att svara för återbetalningsvillkoren även efter överlåtelsen eller om mottagaren förbinder sig till motsvarande återbetalningsvillkor som gäller egendomens överlåtare. Återbetalningsskyldighet påförs inte heller, om det när en i detta moment avsedd åtgärd inträffar har förflutit över 15 år sedan statsunderstödet beviljades.	*Om egendom som anskaffats med statsunderstöd överlåts till någon annan eller om verksamheten avslutas eller det ändamål för vilket egendomen används varaktigt ändras och egendomen inte används för någon annan verksamhet som berättigar till statsunderstöd, ska statsunderstödet återbetalas till staten, med avdrag för en skälig värdesänkning på grund av egendomens ålder och sedvanligt slitage. Värdesänkningen är två procent per år från det att respektive understöd beviljades fram till dess att återbetalningsskyldigheten upphör. Värdesänkningen är dock fem procent per år, om understödet har beviljats för anskaffning av en bokbuss eller bokbåt.* Om egendomen överlåts till någon annan som använder den för sådan verksamhet som berättigar till statsunderstöd, behöver återbetalningsskyldighet till följd av denna överlåtelse inte påföras, om överlåtaren i samband med överlåtelsen av egendomen förbinder sig att svara för återbetalningsvillkoren även efter överlåtelsen eller om mottagaren förbinder sig till motsvarande återbetalningsvillkor som gäller egendomens överlåtare. Återbetalningsskyldighet påförs inte heller, om det när en i *1 mom.* avsedd åtgärd inträffar har förflutit mer än 15 år sedan det sista statsunderstödet för projektet beviljades.

Gällande lydelse

Om sådan egendom för vilken statsunderstöd har erhållits förstörs eller skadas och försäkringsersättning eller någon annan ersättning betalas ut för den, kan det bestämmas att statsunderstödet, beräknat enligt 1 mom., ska återbetalas till staten eller dras av från statsunderstödet för ett nytt anläggningsprojekt Återbetalningsskyldighet påförs dock inte och avdrag görs inte, om det när skadan inträffar har förflutit över 15 år sedan statsunderstödet beviljades.

Beslut om återbetalningsskyldighet och avdrag för ersättningar fattas av den statsbidragsmyndighet som avses i 57 §. Statsunderstödstagaren ska inom sex månader underrätta stats-bidragsmyndigheten om sådana förändringar som avses i 1 och 2 mom. Om det senare framgår att denna underrättelse inte har gjorts inom föreskriven tid, ska ett belopp som motsvarar statsunderstödet, beräknat enligt 1 mom., återbetalas till staten jämte en ränta som bestäms enligt 12 § i räntelagen (633/1982), om inte statsbidragsmyndigheten av särskilda skäl beslutar något annat.

Med avvikelse från vad som bestäms om återlämningsvillkoren i överlåtelseavtalen för yrkesläroanstalters fastigheter och lösöre som staten överlåtit utan ersättning och vad som bestäms ovan i denna paragraf om tidpunkten för återbetalning av statsunderstöd för anläggningsprojekt, påförs ingen återlämningsskyldighet för yrkesläroanstalters fastigheter och lösöre om det har gått mer än 30 år sedan överlåtelsen.

Föreslagen lydelse

Om sådan egendom för vilken statsunderstöd har erhållits förstörs eller skadas och försäkringsersättning eller någon annan ersättning betalas ut för den, kan det bestämmas att statsunderstödet, beräknat enligt 1 mom., ska återbetalas till staten eller dras av från statsunderstödet för ett nytt anläggningsprojekt. Återbetalningsskyldighet påförs dock inte och avdrag görs inte, om det när skadan inträffar har förflutit mer än 15 år sedan statsunderstödet beviljades.

Beslut om återbetalningsskyldighet och avdrag för ersättningar fattas av den statsbidragsmyndighet som avses i 57 §. Statsunderstödstagaren ska inom sex månader underrätta statsbidragsmyndigheten om sådana förändringar som avses i 1 och 2 mom. Om det framgår att denna underrättelse inte har gjorts inom föreskriven tid, ska ett belopp som motsvarar statsunderstödet, beräknat enligt 1 mom., återbetalas till staten jämte en ränta som bestäms enligt 12 § i räntelagen (633/1982), om inte statsbidragsmyndigheten av särskilda skäl beslutar något annat.

Med avvikelse från vad som har bestämts om återbetalningsvillkoren i överlåtelseavtalen för yrkesläroanstalters fastigheter och lösöre som staten överlåtit utan ersättning och vad som ovan i denna paragraf föreskrivs om återbetalningstiderna när det gäller statsunderstöd för anläggningsprojekt, påförs ingen återbetalningsskyldighet om det har förflutit mer än 30 år från överlåtelsen av fastigheten eller lösöret.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På beräkningen av de återbetalningar som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas bestämmelserna i denna lag.